

Författare: Torsten Bengtsson

Mål och förmågor som tränas:

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (Sv åk 4–6)
- Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen. Var på jorden olika resurser finns och vad de används till. Vattnets betydelse, dess fördelning och kretslopp. (Ge åk 4–6)
- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling. (Ge åk 4–6)

Eleverna tränar på följande förmågor:

- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen.
- Analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen.

Det är frågan

Låt eleverna läsa sista sidan i boken: *Det här har vi lärt oss om liv och miljö.*

Be dem sedan tänka efter och skriva egna frågor, samt skriva egna förslag på svar.

Mina frågor	Mina svar utifrån vad jag tror

Låt eleverna sedan sitta i grupp och jämföra sina frågor och svar med varandra.

De ska välja ut en av de frågorna och skriva ett gemensamt svar på denna.

Låt dem sedan redovisa för klassen

Naturresurser

I boken berättar Sara att vissa varor får åka över hela jorden för att komma till oss. Låt eleverna sitta två och två och fundera över var varorna nedan kommer ifrån och om naturresursen finns i Sverige.

Diskutera svaren i klassen. Prata sedan om vad man kan göra för att minska transportererna.

Vara	Naturresurs	Finns / finns inte i Sverige
fiskpinne	fisk	finns i Sverige
bensin		
pommes frites		
bok		
hamburgare		
vetebulle		

Växthuseffekten

I boken berättar Sara att klimatet på jorden blir varmare.

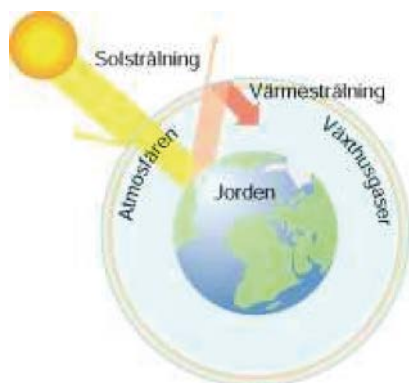
Efter att ni läst sidorna 20 och 21 som handlar om detta, så ger du klassen en gemensam frågeställning. Till exempel: *Tror du att det går att förändra klimatet?*

Eleverna ska nu skriva ner sina svar anonymt på lappar. De får kort tid på sig. Betona att de inte behöver tänka på stavning eller att det måste vara ett korrekt svar. Därefter samlar du ihop lapparna och blandar dem.

Läs sedan upp alla lappar. Förklara att inga svar är fel.

Ni får nu många aspekter på frågan och alla kommer till tals, men anonymt.

Gå igenom och förklara växthuseffekten för eleverna. Ett bra sätt är att tillsammans bygga upp en bild samtidigt som du berättar.

Diskutera sedan hur man kan bidra till att minska växthuseffekten. Gör en tipslista tillsammans i klassen. Exempel på tips kan vara:

Så här kan du göra annorlunda

- Köp miljöklassad bil nästa gång.
- Åk tåg i stället för flyg och långfärdsbuss.
- Kör inte båt och mc i onödan.
- Minska temperaturen hemma med en grad.
- Planera matinköpen och handla grönt efter säsong.
- Ät mindre nötkött och laga vegetariskt ibland.
- Sopsortera mera, även plast.
- Byt till grön el.

Fyrahörnsövning kring växthuseffekten

Genomför en fyrahörnsövning med tema växthuseffekt.

En ökad växthuseffekt innebär att jordens medeltemperatur kommer att stiga. Det får i sin tur konsekvenser på många platser i form av förändrade nederbördsmonster, höjning av havsnivån och mer extremt väder.

Vilka tror du kommer att drabbas hårdast av en ökad växthuseffekt?.

Hörn 1: Vi som bor i Stockholm

Hörn 2: Fattiga människor i utvecklingsländer

Hörn 3: Isbjörnarna

Hörn 4: Utrotningshotade växter

Följ vädrets växlingar.

Studera väderleksrapporten i TV och i tidningar. På SMHI:s hemsida får ni en aktuell väderleksprognos. Där får ni även veta hur de gör väderleksprognoser

Diskutera kring följande:

- Hur är vädret just nu? Klipp ut väderkartor ur tidningen.
- Vilka frågor är viktiga när man diskuterar vädret? Temp, lufttryck, vind, molnighet, nederbörd?
- Hur tror ni vädret är imorgon? Jämför prognosen med hur det blev.

Klassrummets väderjournal.

Gör ett temperaturdiagram för hela läsåret. Gör det lika långt som klassrummet och ungefär en halvmeter högt. Placera det högt upp på väggen.

Fyll på temperaturkurvan varje dag. Skriv in små kommentarer vad ni gjorde vid olika tidpunkter. Rita symboler för om det var soligt eller molnigt och om det regnade eller snöade.

Hur är vädret när det är kallt? Hur är vädret när det är varmt? Jämför sommar och vinter.

Tänker trafikanterna på växthuseffekten?

Låt eleverna genomföra en trafikobservation för att ta reda på hur vanliga olika typer av fordon är.

Innan man går ut med eleverna bör man fundera på vilken tid som passar bäst för en trafikobservation i ert område (rusningstid eller ej). Bestäm också antal bilar ni ska räkna.

När ni är tillbaka i klassrummet kan ni jämföra antal personer med antal bilar. Hur många personer per bil blir det?

	Antal bilar med antal passagerare i
En enda person	
Två personer	
Tre personer	
Fyra personer	
Fler än fyra personer	

Att diskutera efter observationerna

- Varför älskar folk sina bilar?
- Vilken typ av resor använder folk bilen till (längd, aktivitet)? Hur ser det ut för eleverna och deras familjer?
- Vilka alternativ finns det? Är de billigare? Mindre miljöförstörande?
- Vad finns det för fördelar med samåkning?
- Är situationen densamma överallt?
- Har det alltid varit så här (sett till transporthistorien)?

Kluriga ord från boken

Para ihop varje ord med rätt förklaring.

Energi

1

4

hur vädret brukar vara på en plats under en längre tid

avgaser

2

1

en kraft som gör att något kan röra sig

hushålla

3

5

göra nya saker av våra sopor

klimat

4

3

när man inte slänger mat och saker i onödan

återvinna

5

2

röken som kommer ut från bilar, båtar och flygplan

kompost

6

6

där matrester och avfall från trädgården blir till ny jord

åkrar

7

7

jord där man odlar mat

Sätt meningarna i rätt ordning, så som de kommer i boken.

(Sätt ut siffrorna 1-6 i rätt ruta.)

2

Fiskarna i ån är döda.

5

Smutsigt vatten med gifter har runnit ut i åns vatten.

3

En timme senare är det fullt av folk vid ån.

1

Rex har rymt.

4

En kvinna tar prover på vattnet.

6

Nu har man lagat fabriken.

Närodlat

Vilka av dessa frukter ska du köpa om du ska tänka på miljön?
Sätt ett kryss över de frukterna som du **inte** ska köpa.

